

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

Заклад вищої освіти	Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка
Освітня програма	22964 Економіка
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Спеціальність	051 Економіка

Цей експертний висновок складений за результатами розгляду галузевою експертною радою (ГЕР) акредитаційної справи. Розгляд справи ГЕР є частиною акредитаційної процедури Національного агентства і здійснюється на основі поданих закладом відомостей про самооцінювання освітньої програми, а також звіту експертної групи про результати акредитаційної експертизи.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ГЕР - галузева експертна рада

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

06.06.2022 р.

Справа № 2151/АС-21

Галузева експертна рада Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти з галузі знань 05 "Соціальні та поведінкові науки" у складі:

Шаульська Лариса Володимирівна – головуючий,
Величко Олександр Петрович,
Фалько Наталя Миколаївна,
Орловська Юлія Валеріївна,
Оксамитна Світлана Миколаївна,
Мацієвський Юрій Володимирович,
Кужелєв Михайло Олександрович,
Кривенко Ірина Степанівна,
Ігнатюк Анжела Іванівна,
Жарова Любов Валеріївна,
Горошко Олена Ігорівна,
Герасименко Анжеліка Григорівна,
Вершиніна Дарина Миколаївна,
Ларіонов Станіслав Олександрович,

за участі запрошених осіб:

Кудріна Ольга Юріївна, проректор з науково-педагогічної (наукової) роботи. Петренко Людмила Вікторівна, начальник навчального відділу – представник ЗВО,

Омельяненко Віталій Анатолійович – гарант ОП,
Любохинець Лариса Сергіївна – керівник експертної групи,
Сомчинський Богдан Юрійович – член експертної групи,

розглянула на своєму засіданні матеріали акредитаційної справи щодо акредитації освітньої програми:

Назва ЗВО	Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка
Назва ВСП ЗВО	<i>не застосовується</i>
ID освітньої програми в ЄДЕБО	22964
Назва ОП	Економіка
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	051 Економіка
Спеціалізація (за наявності)	<i>відсутня</i>
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

За результатами розгляду акредитаційної справи галузева експертна рада

РЕКОМЕНДУЄ

ухвалити рішення про акредитацію.

1. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку ГЕР

підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, або для призначення повторної акредитаційної експертизи, відсутні

наявні підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

наявні підстави для призначення повторної акредитаційної експертизи

2. Обґрунтування ГЕР

У цьому розділі ГЕР надає власну оцінку відповідності освітньої програми, базуючись на змісті звіту експертної групи та інших матеріалах акредитаційної справи.

Заповнення полів «Обґрунтування» є обов'язковим, якщо ГЕР змінює рівень відповідності, визначений експертною групою, або підтверджує рівень відповідності А, Е чи F. У цих випадках необхідно заповнити обґрунтування не менше як за одним підкритерієм у межах відповідного критерію.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

1.1 Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти

За цим Критерієм ГЕР 22.04.2021 р. було рекомендовано підвищити рівень відповідності цілей ОП «Економіка» суспільній місії закладу вищої освіти. Наразі метою освітньої програми є підготовка висококваліфікованих фахівців, які володіють сучасним економічним мисленням, теоретичними знаннями і практичними навичками, необхідними для організації ефективної діяльності підприємства в сучасних ринкових умовах та розв'язання складних задач та проблем в економічній сфері, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов. Така мета узгоджується з декларованою суспільною місією університету.

1.2 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін

не застосовується

1.3 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм

не застосовується

1.4 Освітня програма дає можливість досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності).

За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти програмні результати навчання мають відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня

не застосовується

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

2.1 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності)

не застосовується

2.2 Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, становлять логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дають можливість досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання

Послідовність вивчення ОК24 «Ефективні бізнес-комунікації» перед опануванням компетентностей за ОК3 «Українська мова за професійним спрямуванням, згідно структурно-логічної схеми освітньої програми, не є обґрунтованою.

2.3 Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною)

не застосовується

2.4 Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін в обсязі, передбаченому законодавством

не застосовується

2.5 Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дає можливість здобути компетентності, потрібні для подальшої професійної діяльності

не застосовується

2.6 Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (softskills), що відповідають заявленим цілям

не застосовується

2.7 Зміст освітньої програми враховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності)

не застосовується

2.8 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає фактичному навантаженню здобувачів, досягненню цілей та програмних результатів навчання

У мотивованій відповіді ЕГ на проєкт висновку ГЕР не підтверджено зауваження зі скарги до НА про те, що: 1) скорочення загальної кількості аудиторних занять через малочисельність академічних груп порушує права здобувачів та свідчить про неякісне задоволення їхніх потреб у освітніх послугах (за розкладом на ОП аудиторних занять менше, ніж за навчальним планом); 2) ЗВО маніпулює зі співвідношенням реального навчального навантаження НПП та поданих у Відомостях самооцінювання даних щодо викладачів ОК.

2.9 Структура освітньої програми та навчальний план підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою у разі її здійснення узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти

не застосовується

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

3.1 Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному вебсайті закладу вищої освіти

не застосовується

3.2 Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми

не застосовується

3.3 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

не застосовується

3.4 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

не застосовується

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

4.1 Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи

У мотивованій відповіді ЕГ на проєкт висновку ГЕР не підтверджено зауваження зі скарги до НА про те, що здобувачі не мають реальної академічної свободи і заняття на ОП реально не проводяться як в режимі очного навчання, так і в дистанційній формі.

4.2 Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання в межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб)

У мотивованій відповіді ЕГ на проєкт висновку ГЕР не підтверджено зауваження зі скарги до НА про те, що викладачі не взаємодіють зі здобувачами в умовах дистанційного навчання.

4.3 Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми

не застосовується

4.4 Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі - викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі

У мотивованій відповіді ЕГ на проєкт висновку ГЕР не підтверджено зауваження зі скарги до НА про те, що викладачі Кудріна О.Ю., Омельяненко В.А., Божко В.В. проводять заняття російською мовою, чим порушують чинне законодавство.

4.5 Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти

не застосовується

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

5.1 Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дають можливість встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь

У мотивованій відповіді ЕГ на проєкт висновку ГЕР не підтверджено зауваження зі скарги до НА про те, що контрольні заходи на ОП не здійснюються, оцінки виставляються без належного обґрунтування.

5.2 Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності)

не застосовується

5.3 Визначено чіткі та зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу, які забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема охоплюють процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

5.4 У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, яких послідовно дотримуються всі учасники освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності

ГЕР брала до уваги додаткову інформацію, надіслану у скарзі до НА, щодо спірного авторства в РПНД. Але згідно роз'яснення листа МОН № 1/9-434 від 09.07.2018 (<https://bit.ly/3V1HKoj>) робочі програми навчальних дисциплін не є об'єктами авторського права та інтелектуальної власності, що впливає із ст. 8 Закону України «Про авторське право та суміжні права» (<https://bit.ly/3GvpuOc>). А, якщо посадові обов'язки працівника прямо передбачають створення службових творів відповідних видів, авторська винагорода за створення і використання таких творів, а також за перехід прав на них може бути включена до заробітної плати автора відповідно до договору між автором і роботодавцем (ст. 16) - (<https://bit.ly/3GvpuOc>). В університеті поки відсутні внутрішні процедури виявлення та розгляду фактів порушення академічної доброчесності щодо осіб, яким ЗВО присуджено ступінь вищої освіти та присвоєно відповідну кваліфікацію, за рішенням вченої ради університету або вчених рад структурних підрозділів ЗВО або на підставі повідомлення про факт порушення академічної доброчесності з урахуванням положень Порядку скасування рішення про присудження ступеня вищої освіти та присвоєння відповідної кваліфікації (пп. 7-8 Постанови КМУ № 897 від 26 серпня 2021 - <https://bit.ly/32pqO73>). У мотивованій відповіді ЕГ на проєкт висновку ГЕР не підтверджено зауваження зі скарги до НА про те, що: 1) ЗВО свідомо не повідомив про підтверджені випадки академічної недоброчесності серед викладачів, які нині залучені до освітнього процесу; 2) хабарництво є системним явищем в університеті.

Критерій 6. Людські ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

6.1 Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання

За цим Критерієм ГЕР 22.04.2021 р. було рекомендовано забезпечити відповідність академічної та/або професійної кваліфікації викладачів усіх освітніх компонентів, які включені до ОП «Економіка» у 2020 р., у тому числі із урахуванням змін у контексті п. 37 Ліцензійних умов (Постанова КМУ від 24.03.2021 р. № 365 <http://surl.li/rpes>). Наразі така відповідність кваліфікації НПП має місце за усіма освітніми компонентами. У мотивованій відповіді ЕГ на проєкт висновку ГЕР не підтверджено зауваження зі скарги до НА про те, що кадрове забезпечення ОК у

Відомостях самооцінювання не відповідає дійсності, бо частина викладачів зазначені формально (насправді вони працюють в інших місцях).

6.2 Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дають можливість забезпечити потрібний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми

ГЕР брала до уваги додаткову інформацію, надіслану в скарзі до НА, і вважає, що керівництво університету мало право ухвалювати кадрові рішення на засадах внутрішньої політики та автономії ЗВО.

6.3 Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу

не застосовується

6.4 Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців

не застосовується

6.5 Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями

Згідно з інформацією, надісланою у скарзі до НА, кваліфікація викладача не є достатньою для роботи з новим комплексом програмного забезпечення «ІС-ПРО».

6.6 Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності

ГЕР брала до уваги додаткову інформацію, надіслану у скарзі до НА, і вважає, що керівництво університету мало право ухвалювати рішення щодо матеріального стимулювання з урахуванням консолідованого рейтингу, внутрішніх процедур та автономії ЗВО.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

7.1 Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми гарантують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання

З метою якісного досягнення визначених цілей та ПРН за цим Критерієм ГЕР 22.04.2021 р. було рекомендовано забезпечити освітні компоненти необхідними матеріально-технічними ресурсами, у тому числі спеціалізованим ліцензійним програмним забезпеченням. Університет врахував зауваження ГЕР стосовно неприйнятності використання підсанкційного програмного забезпечення. Зокрема, ЗВО отримав спеціалізоване українське програмне забезпечення «ІС-ПРО» для вивчення ОК «Облік, оподаткування та аудит». Натомість, згідно з інформацією у скарзі до НА жодного практичного заняття з використанням ПЗ не відбулося, а кваліфікація викладача не є достатньою для роботи з цим комплексом програмного забезпечення. Між тим ЗВО демонструє, що почав вживати заходів задля виправлення виявлених раніше недоліків, але ці заходи потребують більш тривалого часу для повноцінної реалізації.

7.2 Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, потрібних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми

не застосовується

7.3 Освітнє середовище є безпечним для життя і здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дає можливість задовольнити їхні потреби та інтереси

У мотивованій відповіді ЕГ на проєкт висновку ГЕР не підтверджено зауваження зі скарги до НА про те, що здобувачі навчаються в холодних аудиторіях, а під час дистанційного візиту експертній групі демонстрували кімнати готельного типу, в яких здобувачі ОП насправді не проживають.

7.4 Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою

У мотивованій відповіді ЕГ на проєкт висновку ГЕР не підтверджено зауваження зі скарги до НА про те, інформаційна підтримка через систему е-навчання є незадовільною.

7.5 Заклад вищої освіти створює достатні умови щодо реалізації права на освіту для осіб з особливими освітніми потребами, які навчаються за освітньою програмою

не застосовується

7.6 Наявні чіткі і зрозумілі політика та процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

не застосовується

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

8.1 Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми

не застосовується

8.2 Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми

не застосовується

8.3 Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери

не застосовується

8.4 Наявна практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми

не застосовується

8.5 Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми

За цим Критерієм ГЕР 22.04.2021 р. було рекомендовано забезпечити повноту внесення змін до ОП стосовно обов'язкових вимог до атестаційного екзамену (кваліфікаційного іспиту) згідно розділу VI Стандарту вищої освіти України для спеціальності 051 «Економіка» за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти. Наразі внутрішня система забезпечення якості ОП «Економіка» дотепер не відреагувала на зміни, започатковані освітнім стандартом зі спеціальності, стосовно повного відображення у ОП обов'язкових вимог до атестаційного екзамену (кваліфікаційного іспиту), а також кваліфікаційної роботи. Кваліфікаційний іспит за спеціальністю повинен перевіряти досягнення результатів навчання, визначених цим Стандартом вищої освіти та освітньою програмою. А кваліфікаційна робота має передбачати розв'язання складного спеціалізованого завдання або практичної проблеми в економічній сфері із застосуванням теорій та методів економічної науки. У кваліфікаційній роботі не може бути академічного плагіату, фальсифікації та списування. Кваліфікаційна робота має бути оприлюднена на офіційному сайті або в репозиторії закладу вищої освіти. Оприлюднення кваліфікаційних робіт, що містять інформацію з обмеженим доступом, здійснювати у відповідності до вимог чинного законодавства.

8.6 Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій) беруться до уваги під час перегляду освітньої програми

не застосовується

8.7 В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, що сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою

не застосовується

Критерій 9. Прозорість та публічність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

9.1 Визначені чіткі та зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

не застосовується

9.2 Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному вебсайті відповідний проєкт із метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін

Експертна група повторно звернула увагу на актуальність рекомендації, яка була надана ГЕР ще 21.04.2021 р. «з метою публічної довіри та інформування зацікавлених сторін щодо потенційних змін у освітньому процесі рекомендовано оприлюднювати уніфіковану таблицю із пропозиціями та зауваженнями стейкхолдерів після громадського обговорення проєкту ОП».

9.3 Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному вебсайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства

не застосовується

Критерій 10. Навчання через дослідження

Рівень відповідності (експертна група)

не застосовується

Рівень відповідності (ГЕР)

не застосовується

Обґрунтування ГЕР

10.1 Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності в закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю

не застосовується

10.2 Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряму досліджень наукових керівників

не застосовується

10.3 Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення й апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо)

не застосовується

10.4 Заклад вищої освіти забезпечує можливості для залучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проєктах тощо

не застосовується

10.5 Наявна практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проєктах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються

не застосовується

10.6 Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у професійній діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для унеможливлення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності

не застосовується

3. Рекомендації з подальшого удосконалення освітньої програми

У цьому розділі на основі звіту експертної групи та висновків ГЕР резюмуються рекомендації стосовно подальшого удосконалення освітньої програми, включаючи пропозиції щодо усунення виявлених під час акредитації недоліків. Заповнення цих полів є обов'язковим у всіх випадках, коли ГЕР погодилася або визначила рівень відповідності критерію В, Е чи F.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

Доцільно підвищити рівень моніторингу та врахування досвіду підготовки аналогічних іноземних освітніх програм. При оновленні ОП «Економіка» рекомендовано систематично вивчати та брати до уваги позицію представників студентського самоврядування, у тому числі й щодо формування цілей та ПРН.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

Варто переглянути послідовність вивчення ОК24 «Ефективні бізнес-комунікації» перед опануванням компетентностей та ОК3 «Українська мова за професійним спрямуванням».

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Важливо забезпечити залучення здобувачів для навчання на бакалаврській ОП «Економіка», беручи до уваги негативний досвід попереднього року. Популяризувати можливості перезарахування результатів навчання, отриманих у інших ЗВО, а також здобуття неформальної освіти, з метою розширення індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів освітньої програми, зокрема й через доведення інформації про такі процедури у силабусах та/або робочих програмах навчальних дисциплін.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Підвищити рівень своєчасності надання інформації учасникам освітнього процесу про цілі, зміст, ПРН та порядок і критерії оцінювання в межах окремих освітніх компонентів у контексті дотримання дедлайнів щодо оприлюднення робочих програм навчальних дисциплін та/або силабусів.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Передбачити у освітньо-професійній програмі, що кваліфікаційна робота не повинна містити академічного плагіату, фальсифікації та списування, а також має оприлюднюватися у відкритому доступі на офіційному сайті або в репозиторії закладу вищої освіти. Розробити внутрішні процедури виявлення та розгляду фактів порушення академічної доброчесності щодо осіб, яким ЗВО присуджено ступінь вищої освіти та присвоєно відповідну кваліфікацію, за рішенням вченої ради університету або вчених рад структурних підрозділів ЗВО або на підставі повідомлення про факт порушення академічної доброчесності з урахуванням положень Порядку скасування рішення про присудження ступеня вищої освіти та присвоєння відповідної кваліфікації (Постанова КМУ № 897 від 26 серпня 2021 р.).

Критерій 6. Людські ресурси

Доцільно удосконалити процедуру рейтингового оцінювання та стимулювання педагогічної майстерності НПП, з урахуванням результатів опитування стейкхолдерів. Забезпечити підвищення кваліфікації академічного персоналу для роботи з програмним забезпеченням «ІС-ПРО» під час вивчення ОК «Облік, оподаткування та аудит».

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

З метою якісного досягнення визначених цілей та ПРН, важливо забезпечити належні організаційні умови для можливості ефективного задіяння у навчальному процесі нового спеціалізованого ліцензійного програмного забезпечення «ІС-ПРО».

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Повторно підвищити управлінський контроль за своєчасністю і повнотою реагування внутрішньої системи забезпечення якості ОП на нормативні зміни. Зокрема, забезпечити повноту внесення змін до ОП стосовно обов'язкових вимог до атестаційного екзамену (кваліфікаційного іспиту) та кваліфікаційної роботи згідно розділу VI Стандарту вищої освіти України для спеціальності 051 «Економіка» за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти.

Критерій 9. Прозорість та публічність

З метою публічної довіри та інформування зацікавлених сторін щодо потенційних змін у освітньому процесі повторно рекомендовано оприлюднювати уніфіковану таблицю із пропозиціями та зауваженнями стейкхолдерів після громадського обговорення проєкту ОП.

Критерій 10. Навчання через дослідження

не застосовується

4. Додатки

Документ	Назва файла	Хеш файла
Додаток	<i>Лист на НА_1.pdf</i>	3FT1aFgJ+tPxAbNOvoDeZclLbyXxbETotLc+bFOXjV I=
Додаток	<i>Лист на НА_2.pdf</i>	yoRzI+SXo5viTvNBBqjazoGKW2MuB1VMtETVZ/h6t cE=
Додаток	<i>Мотивована відповідь ЕГ на висновки ГЕР.pdf</i>	SNM+6Zdo8beDhBegi7Z3xI2vho/9mVdac+ho0ovHP 00=
Додаток	<i>Висновок ГЕР_22.04.2021.pdf</i>	eYYXziR2w8v8XEtQFu+iq/kiYUV2aQExdAiS58EDJ UQ=

***

Шляхом підписання цього експертного висновку я підтверджую, що внесені до нього відомості про присутніх на засіданні ГЕР і результати голосування членів ГЕР є достовірними, а експертний висновок було схвалено на засіданні ГЕР так, як його викладено вище.

Документ підписаний кваліфікованим електронним підписом.

Головуючий на засіданні ГЕР

ШАУЛЬСЬКА ЛАРИСА ВОЛОДИМИРІВНА